

Samtök atvinnulífsins

KYNNINGARBLAÐ

FIMMTUDAGUR 29. september 2022

Það er í okkar höndum hvort lagt verður upp í nýja sókn til bættra lífskjara, segir Halldór Benjamín Þorbergsson, framkvæmdastjóri Samtaka atvinnulífsins.

MYND/ADSEND

Grunnur að nýrri lífskjarasókn

Ársfundur Samtaka atvinnulífsins fer fram í dag. Fundurinn er vettvangur viðskiptalífs, vinnumarkaðar og stjórnvalda til að ræða verkefnin fram undan, og ekki síst komandi kjaraviðræður. **2**

Á tímabili Lífskjarasamningsins hefur kaupmáttur aukist um sjö prósent.

FRÉTTABLAÐIÐ/EYÞÓR ÁRNASON

Halldór Benjamín Þorbergsson er framkvæmdastjóri SA. Hann segir ársfundinn vera tileinkaðan þeim áskorunum sem þjóðin stendur frammi fyrir. Fjallað verði um efnahagslegan árangur síðustu ára og þátt kjarasamninga í þeirri þróun.

„Það er mikilvægt að þekkja söguna og læra af henni. Sagan hefur þá tilhneigingu að endurtaka sig. Besti lærdómurinn felst í því að forðast fyrri mistök og velja það sem best reynist. Hér er auðvitað vísað til áttunda og níunda áratugar síðustu aldar þegar víxlverkun launa, verðlags og gengis krónunnar eyddi jafnharðan öllum kjarabótum.“

Aukinn kaupmáttur í Covid

Halldór Benjamín bendir á að á áttunda áratugnum hafi laun á Íslandi hækkað um 1.850 prósent (næstum tuttugufaldast) en kaupmáttur launa staðið í stað. „Á tímabili Lífskjarasamningsins jókst kaupmáttur launa um sjö prósent á sama tíma og verðmætasköpun á íbúa minnkaði. Það er ótrúlega jákvæð niðurstaða og það væri óðs manns æði að hefja tilraunir við að reyna að auka kaupmátt launa í ljósi verðbólgu-skotsins sem skall á. Sagan hefur felst sinn dóm um stefnu þessara áratuga, að reyna að láta laun elta verðbólgu. Þorri Íslendinga, sem kominn er yfir miðjan aldur, þurfti að þola óðaverðbólgu á eigin skinni og hryllir við þeirri tilhugsun að hún komi aftur.

Verðbólgan er nú tæplega 10 prósent. Lærdómur sögunnar er að samstilltar aðgerðir með hjöðnun verðbólgu að markmiði koma

Á tímabili Lífskjarasamningsins jókst kaupmáttur launa um sjö prósent á sama tíma og verðmætasköpun á íbúa minnkaði. Það er ótrúlega jákvæð niðurstaða og það væri óðs manns æði að hefja tilraunir við að reyna að auka kaupmátt launa í ljósi verðbólgu-skotsins sem skall á.

öllum best. Í því felst að hinir þrír armar hagstjórnar; vinnumarkaður, peningastefna Seðlabankans og ríkisfjármál, rói í sömu átt. Náist sá árangur getur nýtt hagvaxtarskeið hafist á Íslandi við aðstæður efnahagslegs stöðugleika.“

Halldór Benjamín telur að nú sé rétt að stíga eitt skref aftur á bak með það að markmiði að stíga tvö skref áfram síðar. „Ég hygg að margir deili þessari sýn eins og sakir standa. Á undanförunum árum hefur margt gengið vel á Íslandi og við komum sterk út úr kórónukreppunni,“ segir Halldór Benjamín.

Verðbólgan er óvinur

Hann segir þó blikur vera á lofti, einkum verðbólgan og óvissa í alþjóðlegum efnahagsmálum. „Kaupmáttur launa hefur veikt tímabundið. Það verður að forðast endurtekningu hagstjórnarmistaka verðbólguáratuganna á síðustu öld með tilraunum sem dæmdar eru til að mistakast.

Víxlverkun launa og verðlags mun skila minna en engu.“

Halldór Benjamín vitnar í orð Ásgeirs Jónssonar seðlabankastjóra, um að í raun skipti engu máli um hve margar krónur laun hækka. Aðalatriðið sé að virði krónanna skili auknum kaupmætti launa.

„Í nýlegri greiningu Katrínar Ólafsdóttur, sem hún vann fyrir forsætisráðuneytið, benti hún á að kaupmáttur launa á Íslandi hefur á einum áratug vaxið um heil 57 prósent. Vissulega frá lágu gildi árána eftir bankahrunið 2008, en staðreyndin er samt sú að 57 prósent meira fæst fyrir launin, í vörum og þjónustu talið, en fyrir 10 árum.“

Halldór Benjamín bendir á að sambærilegar tölur á öðrum Norðurlöndum séu á bilinu 2-10 prósent sem með öðrum orðum sýni að aukning kaupmáttar launa sé 5-25 sinnum meiri hér á landi.

„Svo mikill vöxtur kaupmáttar launa, sem er langt umfram vöxt framleiðni, er að sjálfsgöðu ekki sjálfbær til lengri tíma,“ segir Halldór Benjamín. „Þess vegna nálgumst við nú nýtt jafnvægi. Kaupmáttur jókst mjög mikið og hjaðnar nú aðeins vegna verðbólgunnar.

Norðmenn sneru við blaðinu

„Ég legg áherslu á eftirfarandi: Sagan endurtekur sig. Tryggjum því að bestu þættir hagsögu landsins verði endurteknir og forðumst vítahring verðbólguáratuganna á síðustu öld sem komu í veg fyrir að kjör almennings bötnuðu markvert milli 1970 og 1990.“

Á ársfundi atvinnulífsins flytur

Nú er rétti tíminn til að stuðla að hjöðnun verðbólgu og skapa grundvöll fyrir næsta skeið hagvaxtar og batnandi lífskjara.

forsætisráðherra ávarp, sem og formaður Samtaka atvinnulífsins. Framkvæmdastjóri norsku Samtaka atvinnulífsins flytur ávarp og lýsir því hvernig Norðmenn haga sínum málum við gerð kjarasamninga.

„Norðmenn voru á svipuðum stað og Ísland fyrir nokkrum áratugum,“ segir Halldór Benjamín. „Kjarasamningalíkaníð var með þeim hætti að hver hópur knúði fram eigin kröfur og í kjölfarið hófst höfrungahlaup sem endaði með miklum nafnlaunahækkunum og meðfylgjandi verðbólgu.

Í Noregi báru samningsaðilar gæfu til þess að komast sjálfir að þeirri niðurstöðu að þetta væri helstefna til lengri tíma. Þeir komu sér upp sérstöku norsku kjarasamningalíkani, sem kalla má hluta af norræna samningalíkaninu þar sem svipuð kerfi eru í Danmörku, Finnlandi og Svíþjóð. Samningalíkaníð tryggir aga, jöfnuð og efnahagslegan stöðugleika og reynslan sýnir að hlutur

launafólks í verðmætasköpuninni hefur haldist nokkuð jafn og heldur aukist undanfarna áratugi, samhliða háu atvinnustigi.“

Í okkar höndum

Aðspurður hver viðskiptakostnaðurinn sé af núverandi nálgun verkalýðshreyfingarinnar við gerð kjarasamninga segir Halldór Benjamín: „Svar okkar er mjög afdráttarlaust; sá viðskiptakostnaður er allt of hár og er allt að vinna og ekkert að tapa á því að breyta þessum vinnubrögðum. Við teljum að nú sé góður tími til þess, einkum vegna þess að þorri fólks hefur fengið bætt kjör með Lífskjarasamningnum, þrátt fyrir efnahagskreppuna af völdum Covid. Nú er rétti tíminn til að stuðla að hjöðnun verðbólgu og skapa grundvöll fyrir næsta skeið hagvaxtar og batnandi lífskjara.“

Halldór Benjamín segir SA gæta hagsmuna rúmlega 2.000 fyrirtækja í öllum atvinnugreinum og óneitanlega vegi komandi kjarasamningar þyngst nú um stundir. „Það er í okkar höndum hvort lagt verður upp í nýja sókn til bættra lífskjara og snýst niðurstaðan á þeirri nálgun sem verður ofan á. Hagsmunir fyrirtækja og heimila fara saman í því að afstýra endurtekningu hagstjórnarmistaka síðustu aldar. Við verðum að róa öllum árum að því að fara leiðir sem skilað hafa samfélaginu mestum ábata í gegnum tíðina, það er, hófstílltar launabreytingar í takti við við þjóðarsáttina 1990 og Lífskjarasamninginn 2019,“ segir Halldór Benjamín Þorbergsson, framkvæmdastjóri Samtaka atvinnulífsins. ■

Með fjölskyldufyrirtækið í blóðinu

Grétar Már Þorvaldsson er eini frummótasmiður landsins og hefur alla tíð starfað í fjölskyldufyrirtækinu sem afi hans stofnaði fyrir 73 árum.

„Hér er ég alinn upp, mér var aldrei hleypt út og að lokum skilinn eftir. Kannski það skrifist á hversu efni-
legur ég var í frummótasmiðinni, en ég horfði á handtökin hjá afa og lærði þau af móðurbróður mínum sem seinna varð meistarinn minn,“ segir Grétar Már Þorvaldsson, frummótasmiður og einn eigenda Málmosteypunnar Hellu við Kapla-
hraun 5 í Hafnarfirði.

Fjölskyldufyrirtækið Hella var stofnað árið 1949 af Leifi Halldórs-
syni, frummótasmið og móðurafa Grétars, en fyrirtækið hefur æ síðan verið rekið af afkomendum Leifs.

„Í dag rekur við fyrirtækið saman, ég og eldri bróðir minn, Leifur Þorvaldsson. Við erum þessi fræga þriðja kynslóð sem setur allt á hausinn, en við erum þó enn á lífi, þótt ég lofi engu,“ segir Grétar og hlær.

„Ég held að maður þurfi að hafa þetta í blóðinu til að halda fjöl-
skyldufyrirtæki gangandi í 73 ár og það gerist ekki sjálfkrafa; maður þarf alltaf að vera að og vinna. Þetta er nefnilega ekki oliulind sem við fundum en þetta er okkar lifibrauð sem gengur vel, og þrátt fyrir allt ruglið sem gengið hefur á í þjóðfélaginu höfum við alltaf lifað af og kvörtum ekki neitt. Við Leifur stöndum í þessu saman og höfum aldrei gert neitt annað, sem er eflaust svolítið klikkað, en svona er það nú samt. Okkur líkar þetta vel, kunnum vel við starfið og teljum okkur ágæta í því.“

Grétar Már Þorvaldsson, frum-
mótasmiður og
einn eigenda
Málmosteyp-
unnar Hellu.

FRÉTTABLAÐIÐ/
ANTON BRINK

Áskoranir að reka fyrirtæki

Grétar er eini menntaði og starf-
andi frummótasmiður landsins.

„Frummótasmiður býr til mót fyrir allt sem þarf að steypa í málmosteypu, hvort sem það eru skilti, upphækkunarklossar í bíl, tengibúnaður fyrir raflínur og allt þar á milli,“ upplýsir Grétar og verkefnin eru bæði fjölbreytt og ærin, en alls eru fimm starfsmenn í fullu starfi hjá Hellu og nokkrir í hlutastarfi.

„Því fylgja töluverðar áskoranir að reka fyrirtæki á Íslandi í dag. Margt er orðið flóknara, ásamt því að nú felst mikill fastur kostnaður í því að reka fyrirtæki. Þá miðar kerfið mun meira að stórum fyrirtækjum eða fyrirtækjum í vexti, þar sem krafan er helst að hafa verkfræðing í gæðaeftirliti og markaðsfræðing í auglýsingagerð, en við viljum ekki fara þangað

og slíkt hentar ekki litlum fyrir-
tækjum. Við viljum ekki verða stærri og erum ekki á þeirri leið að verða risastór. Við erum hérna fjölskyldan að vinna og það gengur fint þegar allir vinna saman,“ segir Grétar.

Hann bendir á að minni fyrir-
tæki þurfi að eiga sinn tilverurétt og að það sé þörf á þeim í íslensku atvinnulífi.

„Ég held að almennt sé gott að vinna hjá litlum fjölskyldufyrir-
tækjum. Það er persónulegra og þar er starfsfólkið ekki bara númer á blaði heldur mikilvægur hluti af öllu þúslinu sem þarf að ganga upp,“ segir Grétar sem nýtur hvers dags í vinnunni.

„Það þarf að vera gaman í vinnunni og við reynum að hafa gaman. Vinnuandinn er léttur og góður, enda eins gott þar sem maður er flestar sínar vökustundir

í vinnunni. Hér er kært á milli manna sem hafa starfað lengi saman og sá sem hefur unnið hér lengst byrjaði hjá Hellu árið 1989. Það segir sitt um vinnustaðinn,“ segir Grétar kátur.

Stoltir af fjölskyldufyrirtæki afa

Þekktasta vara Málmosteypunnar Hellu er pönnukökupanna sem húsmæður á Íslandi hafa valið til pönnukökubaksturs undanfarna sjö áratugi.

„Það var afi sem gerði mótið af pönnukökupönnunni um 1950 og er pannan því ein af okkar fyrstu vörum. Vitaskuld framleiddu menn pönnukökupönnur fyrir tíma afa í gamla daga en okkar er sú lifseigasta og er enginn að fram-
leiða íslenskar pönnukökupönnur í dag nema við,“ greinir Grétar frá.

Pönnukökupanna Hellu er nákvæmlega eins og sú sem afi

Grétars smíðaði fyrst fyrir 72 árum.

„Okkar panna er með tréhand-
fangi og alls ekki sú sem er með svarta plasthandfanginu. Það er gaman að segja frá því að þessi með svarta handfanginu var áður framleidd á Íslandi en er nú búin til í Asíu og þó seld sem „íslenska“ pönnukökupannan. Það er hluti af áskuruninni við að reka fyrirtæki á Íslandi, að innflutningur er tölu-
verður og hvergi kemur fram hvar varan er framleidd þótt hún sé seld sem íslensk,“ segir Grétar og finnst slíkt óneitanlega vera svindl.

„Ég veit um neytendur sem eru hundfúlir yfir því að kaupa hina pönnukökupönnuna í góðri trú um að hún sé íslensk fram-
leiðsla. Við drullum ekki yfir neinn og auðvitað reyna allir að lifa, en þetta er hluti af því að reka fyrirtæki hér á landi. Neytendur eiga svo rétt á því að vita hvaðan vörurnar koma og að það er stór munur á því að baka pönnukökur á pönnu úr íslensku áli, en pönn-
urnar okkar eru úr áli frá Norður-
áli sem er umhverfisvænsta ál í heimi,“ upplýsir Grétar.

Sjálfur tekur hann tarnir í pönnukökubakstri sem honum þykir bæði gaman og gott.

„Ég er líka svo heppinn að tengdó er dugleg að baka pönnur og ég fæ þær oft hjá henni,“ segir Grétar gláður.

„Mín hugsjón og tilgangur með fyrirtækjarekstrinum er að lifa vel á honum, hafa vinnu og reyna að hafa gaman af henni. Það er vissu-
lega gaman að reka eigið fyrirtæki á flestum tímum, þótt það geti líka verið þínu erfitt á stundum. Við bræður erum stoltir af fjölskyldu-
fyrirtækinu hans afa og höldum ótrauðir áfram.“ ■

Að starfa í sátt

Margrét Kristmannsdóttir hefur verið framkvæmda-
stjóri Pfaff í 30 ár en þetta rötgróna fjölskyldufyrirtæki hefur verið starfrækt í 93 ár og er eitt elsta fjölskyldu-
fyrirtæki landsins.

„Pfaff var stofnað af afa mínum árið 1929 og er eitt að fáum fyrir-
tækjum sem enn eru í eigu sömu fjölskyldunnar og á sömu kenni-
tölunni,“ segir Margrét en lengi framan af var saumavélin helsta vörulína Pfaff, sem hófst með því að Magnús Þorgeirsson, afi Margrétar, fékk umboð hjá Pfaff í Þýskalandi með því að festa kaup á sex saumavélum.

Hefur allt gengið snurðulaust fyrir sig á þessum langa tíma sem fyrirtækið hefur starfað?

„Nei, nei – á svona löngum tíma hafa komið upp alls konar tímabil þar sem reksturinn hefur verið í járnum. Ytri breytingar eins og stríð, heimskreppur og fleira hafa auðvitað sett mark sitt á reksturinn og við vorum í langan tíma gríðarlega stór í að þjónusta þrjóna- og saumaiðnaðinn á Íslandi, sem síðan fluttist að mestu úr landi og sá tekjugrunnur hvarf svo til. Við höfum því á þessum langa tíma þurft að aðlaga reksturinn í takt við breytt innri og ytri rekstrarskilyrði. Ég hef sagt það oft að það er okkar gæfa hjá Pfaff að hafa verið óhrædd við að breyta rekstrinum. Fyrirtækið sem ég rek samanborið við þegar afi og pabbi ráku það hefur gjörbreyst á milli kynslóða. Við höfum verið svo lánsöm að hafa náð að aðlaga reksturinn nútímanum og því

sem við sjálf höfum haft áhuga á. Ég held að það sé banabiti margra fyrirtækja, ekki bara fjölskyldu-
fyrirtækja, að þora ekki að gera breytingar og staðna,“ segir Mar-
grét.

Starfsfólkið algjörlega frábært

Margrét segir að mikilvægi starfs-
fólksins sé gríðarlegt. „Rekstur fyrirtækis eins og Pfaff, sem er frekar sérhæft, væri ekkert án starfsfólksins. Við byggjum okkar rekstur algjörlega á sérhæfðu starfsfólki, sem er allt algjörlega frábært. Það er gæfa okkar númer eitt, tvö og þrjú og grunnurinn í okkar rekstri í gegnum árin að hafa verið svo lánsöm að hafa laðað að okkur gott fólk sem hefur verið lengi hjá okkur. Það skiptir máli að halda í þekkingu en tapa henni ekki ítrekað út um gluggann,“ segir Margrét og bætir við: „Þegar ég fer í frí þá sakna forstjórans ekki margir – en þegar aðrir fara í frí virðast allir bíða eftir að viðkomandi komi til baka. Ég held að það sama eigi við í mörgum fyrirtækjum,“ segir Margrét brosandi.

Eins og áður segir hefur Margrét stýrt Pfaff í þrjátíu ár. „Ég hafði aldrei komið nálægt rekstrinum fyrr en ég var tæplega þritug. Ég vildi aldrei vinna hjá fyrirtækinu, en þegar ég kom heim úr fram-
haldsnámi ákvað ég að prófa í eitt ár og síðan eru liðin rúm þrjátíu ár. Heilt yfir er þetta búið að vera ofboðslega skemmtilegur og gefandi tími,“ segir Margrét, sem finnst alltaf jafn gaman að mæta í vinnuna. „Ég hlakka alltaf til á morgnana og mér finnst aldrei neitt mál að skreppa í vinnu um

Margrét Kristmannsdóttir hefur stýrt fjölskyldufyrirtækinu Pfaff í þrjátíu ár.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Við viljum að allir sem vinna hjá okkur liði vel og að hver viðskiptavinur finni að þessu fyrirtæki er ekki alveg sama um sig.

Margrét Kristmannsdóttir

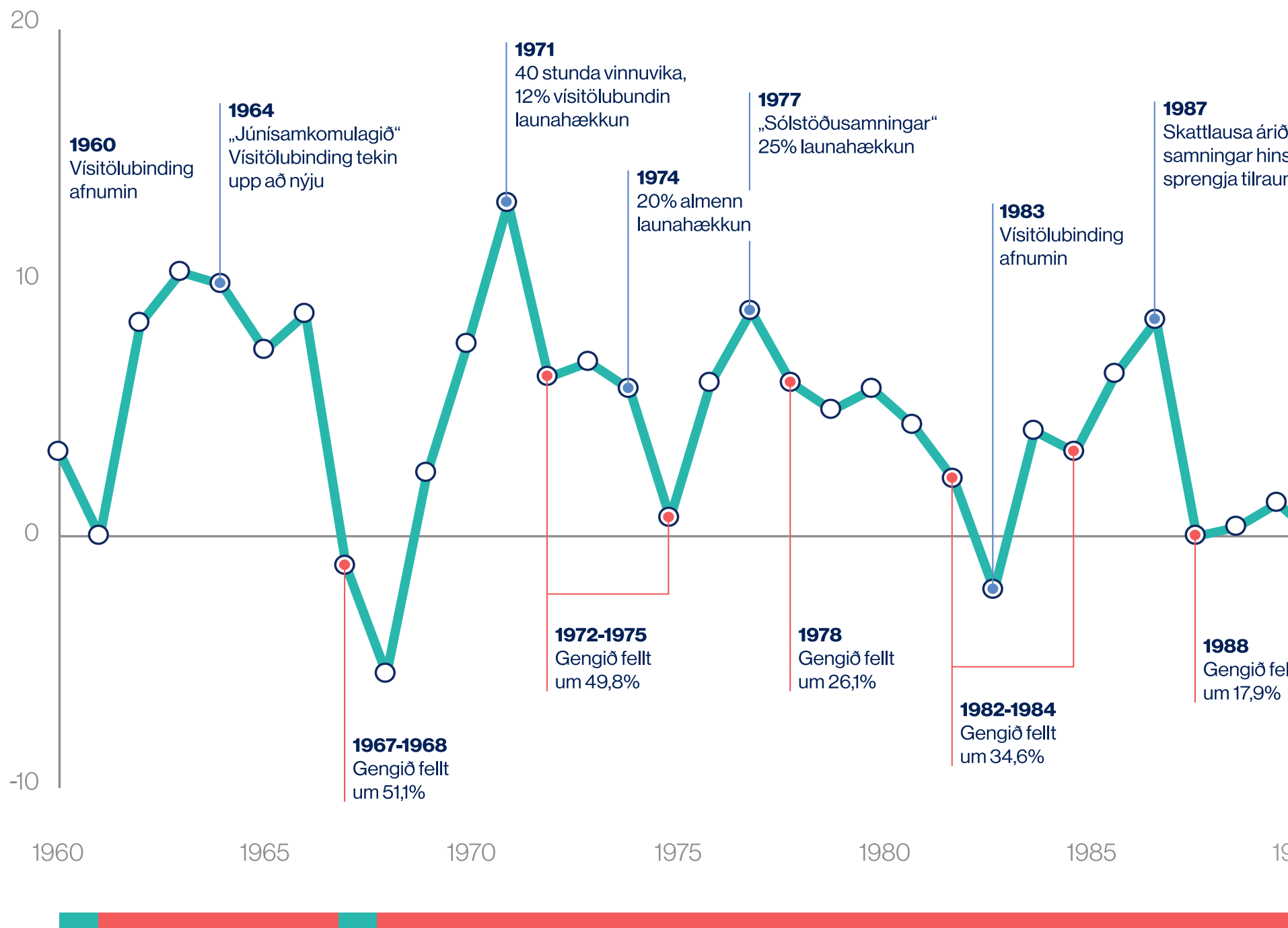
helgar. Ástríðan er enn til staðar. Það kann kannski að breytast á næstu árum og við þurfum kannski að fara að huga eitthvað að því, en enn þá er það þannig að mér finnst alltaf jafn gaman að mæta til vinnu.“

Hvað felst í því að reka fyrirtæki á Íslandi?

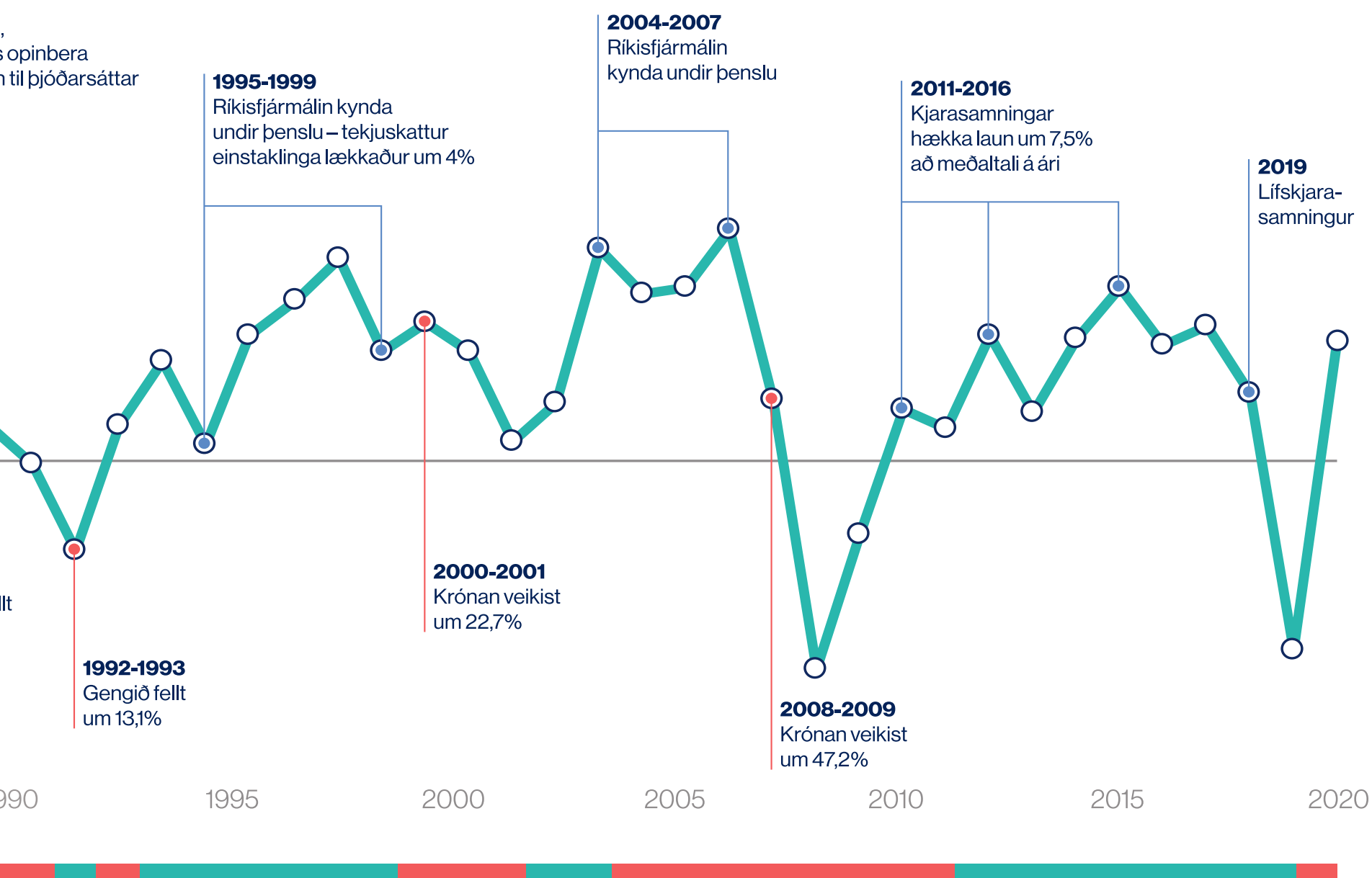
„Til þess að reka fyrirtæki sem nýtur velvildar þurfa nokkur atriði að vera til staðar. Ég hef alltaf litið á hlutina þannig að það þurfa allir að græða. Fyrirtækið og eigendurnir þurfa að græða því ef þú ert að reka fyrirtæki í tapi þá endar það með ósköpum fyrir rest. En starfsfólkið þarf einnig að græða, viðskiptavinurinn þarf að græða

og samfélagið allt þarf að græða. Ef þú ert að reka fyrirtæki þannig að þú ert eiginlega helst að svína á starfsfólkinu þínu og á sama tíma að reyna að kreista það allra mesta út úr viðskiptavinunum þá getur það gengið í einhvern tíma. En til þess að verða farsæl til áratuga verður þú að vera með þennan þátt í mjög góðu jafnvægi. Við viljum að öllum sem eru að vinna hjá okkur liði vel og að hver viðskipta-
vinur finni að þessu fyrirtæki er ekki alveg sama um sig. Fyrirtæki verða einfaldlega að starfa í sátt við sitt samfélag. Í dag gengur vel hjá okkur en auðvitað þurfum við alltaf að vera á tánum – það má aldrei sofna á verðinum.“ ■

Hagvöxtur

Heimild: Hagstofa Íslands

**Við missum alltaf tökin
á toppi hagsveiflunnar**

Taka á móti gestum opnum örmum

Pink Iceland sérhæfir sig í skipulagningu brúðkaupa og sérferða fyrir hinsegin ferðamenn. Ahersla er lögð á að gestirnir upplifi sig velkomna og mannréttindi og fordómaleysi er í hávegum haft.

Pink Iceland var stofnað árið 2011 af þeim Evu Maríu Þórarinsdóttur Lange og eiginkonu hennar Birnu Hrönn Björnsdóttur. Stuttu seinna bættist Hannes Pálsson, vinur þeirra, í hópinn og reka þau þrjú fyrirtækið saman.

„Upphafið að stofnun fyrir-tækisins var að mig hafði lengi langað að gera eitthvað fyrir hinsegin ferðamenn á Íslandi. Þegar ég var í námi í ferðamálafræði í HÍ áttum við að gera viðskiptaáætlun fyrir ímyndað fyrirtæki. Þá bjó ég til Pink Iceland á pappír og fékk svo þákvæð viðbrögð að ég ákvað að stofna fyrirtækið,“ útskýrir Eva María.

Það varð fljótt nóg að gera í fyrirtækinu en í dag eru brúðkaup stærsti hlutinn af starfseminni.

„Ég áttaði mig ekki á umfanginu í upphafi. Ég hélt að við yrðum kannski með tvö til þrjú brúðkaup á ári. En í ár erum við með 170 brúðkaup, þau eru næstum annan hvern dag,“ segir Eva María og hlær.

„En árið í ár er algjör sprengja, það hefur verið svo mikið um frestanir síðustu tvö ár. En venjulega skipuleggjum við 120-150 brúðkaup á ári.“

Eva María segir að Pink Iceland þjóni aðallega erlendum gestum.

Þau taka á móti gestunum þegar þeir lenda og eru með þeim þar til þeir fara aftur heim.

„Við erum ferðaskrifstofa í grunninn þannig að við sjáum um allt sem viðkemur upplifun gestanna á Íslandi, hvort sem það er að skipuleggja förðun fyrir brúðkaupsdaginn, finna blóm eða hótलगistingu, allt fer í gegnum okkur. Þessi þjónusta þekkist vel erlendis en hefur verið lítið nýtt hér heima. Hér á Íslandi þekkjum við öll hvert annað og erum mikið í því að redda bara hlutunum sjálf þegar við skipuleggjum brúðkaup.“

Brúðkaup skapa störf

Hjá fyrirtækinu starfa níu brúðkaupsskipuleggjendur, en auk þess starfar þar starfsfólk í ferðaskipulagningu, leiðsögumenn og fleiri því tengd.

„Eitt brúðkaup getur skapað tekjur fyrir mjög margt fólk. Til dæmis vorum við með lítið brúðkaup um daginn. Gestirnir voru ekki nema átta en það voru tólf manns að vinna í brúðkaupinu. Brúðkaup eru þjónustufrekt fyrirbæri og þar af leiðandi verður mikill peningur eftir í landinu þegar fólk heldur brúðkaup hér,“ segir Eva María.

Pink Iceland einblínir aðallega á að þjónusta hinsegin fólk og Eva María segir að þau séu mjög opin-ská með það.

„Við vinnum eftir ákveðnum grunnildum sem hægt er að sjá ef fólk skoðar heimasíðuna okkar. Við viljum enga fordóma, við stöndum vörð um mannréttindi

Eva María segir Pink Iceland vinna eftir ákveðnum grunnildum.

FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

og við viljum vernda náttúruna, svo eitthvað sé nefnt,“ segir Eva María. Hún bætir við að þrátt fyrir að aðalmarkhópur Pink Iceland sé hinsegin fólk sé meirihluti brúðkaupanna sem þau skipuleggja fyrir gagnkynhneigð pör.

„Það er svolítið krúttlegt að þau biðja næstum um leyfi til að vinna með okkur. Þau segja í afsökunar-tón: Við erum sko ekki hinsegin. En ástæða þess að þau velja okkur

eru að þau eru sammála okkar gildum og lifa lífi sínu samkvæmt þeim.“

Sérstök tenging

Þeir viðskiptavinir sem kaupa ferðir hjá Pink Iceland eru aftur á móti flestir hinsegin. Eva María segir það alltaf gefa gott í hjartað að geta hjálpað fólki sem hefur kannski aldrei fengið að ferðast frjálst.

„Ferðirnar okkar eru allar

” Nýlega vorum við með brúðkaup fyrir samkynhneigt par þar sem önnur fjölskyldan er búin að afneita viðkomandi.

Eva María Þórarinsdóttir Lange

einkaferðir. Við bjóðum upp á alls kyns ferðir, bæði klassískar ferðir eins og gullna hringinn og aðrar óvenjulegri ferðir. En það sem er aðallega frábrugðið hjá okkur er þessi tilfinning sem viðskiptavinir okkar fá fyrir að tilheyra einhvers staðar. Við erum með hinsegin leiðsögufolk í ferðunum og það líða oft ekki meira en 5-6 mínútur frá því gesturinn kemur til okkar og þar til við erum búin að deila sögu, kannski um hvernig við komum út úr skápnum. Þá myndast sérstök tenging. Við reynum að hampa hinsegin menningu í ferðunum og leggja áherslu á allt sem er hinsegin hvort sem það er tónlist eða eitthvað annað. En það er aðallega þetta óáþreifanlega, sem þú getur ekki sett í verð, sem gefur okkur sérstöðu,“ útskýrir Eva María.

„Þegar við ráðum starfsfólk í vinnu þá leggjum við mikla áherslu á að það hafi næmni fyrir að taka á móti fólki opnum örmum. Tilfinninganæmni er kannski það mikilvægasta sem þú hefur sem starfsmaður hjá Pink Iceland. Við erum oft að fást við viðkvæmar aðstæður. Til dæmis nýlega vorum við með brúðkaup fyrir samkynhneigt par þar sem önnur fjölskyldan er búin að afneita viðkomandi. Þannig að það bætast oft við miklar og djúpar tilfinningar við vinnudaginn. Þú þarf að hafa bein í nefinu til að geta tekið þetta að þér, en líka næmni til að gera hlutina rétt og láta öllum líða vel.“ ■

Höfum verið að draga úr fiskvinnslunni

Fyrirtækið Narfi í Vestmannaeyjum rekur eitt skip og fiskvinnslu og segir framkvæmdastjórinn Viðar Eliasson að erfiðara sé fyrir minni fyrirtæki að keppa á jafnræðisgrundvelli.

Fyrirtækið Narfi ehf. var stofnað í Vestmannaeyjum 1994 og er aðaltilgangur félagsins rekstur fiskiskipa og fiskvinnslu og skyld starfsemi. Starfsmenn eru á bilinu 12 til 20 manns og fer fjöldi þeirra eftir árstíðum.

„Það er dýrmætt fyrir okkur í jafn litlu samfélagi og Vestmannaeyjum að einhverjir hafi áhuga á því að reka eigin fyrirtæki,“ segir Viðar Eliasson, framkvæmdastjóri fyrirtækisins.

„Við höfum auðvitað metnað til að skapa okkur og öðrum vinnu; það nýtist nærsamfélaginu. En þá þurfum við að keppa á jafnræðisgrundvelli og það er erfiðara fyrir minni fyrirtæki. Til að svo megi vera má ekki íþyngja smærri fyrirtækjum sig of flóknu regluverki. Það segir sed sjálft að stór fyrirtæki eiga auðveldara með að gera hagkvæmari samninga um aðföng og fleira vegna stærðar sinnar.“

Narfi rekur í dag eitt skip, Maggý VE, og fiskvinnsluna FVE.

„Við höfum verið að draga úr fiskvinnslunni vegna þess að minni fyrirtæki sem eru að vinna

” Á sama tíma og humarveiðar eru bannaðar eru engar rannsóknir stundaðar á humri, sem okkur finnst mjög sérstakt.

Viðar Eliasson

fisk standast ekki alþjóðlega samkeppni því að launakostnaður er orðinn hár og til að lifa þetta af þarf að keyra mikið magn af hráefni í gegnum vinnsluna. Samhliða því þurfa fyrirtæki að vera mjög tæknivædd og það kostar mikla peninga að tæknivæða sig. Við höfum bara ekki þær heimildir og eigum mjög erfitt með að ná í þennan fisk sem við þurfum til að geta staðist þessa samkeppni.“

Miklar afleiðingar

Narfi hefur átt fimm báta frá því fyrirtækið var stofnað árið 1994. Viðar talar um áhrif þess á fyrirtækið að humarveiðar eru bannaðar eins og er.

„Ástæðan fyrir því að við erum búin að eiga svona marga báta er að við vorum að sérhæfa okkur í veiðum og vinnslu í humri. Það var bara mjög erfitt að komast yfir

Viðar Eliasson er framkvæmdastjóri Narfa í Vestmannaeyjum.

MYND/ÞSEND

humarkvóta nema kaupa skip og kvóta.

Þetta gekk ágætlega til að byrja með en hin síðari ár hefur humarkvótinn farið niður á við og í dag er það þannig að það er búið að stöðva humarveiðar næstu tvö árin, sem er auðvitað mikið áfall fyrir fyrirtækið. Á sama tíma og humarveiðar eru bannaðar eru engar rannsóknir stundaðar á humri, sem okkur finnst mjög sérstakt. Ætti ekki frekar að auka rannsóknir og reyna að komast að því hvað veldur því að humarstofninn hefur farið svona niður á við? Þetta hefur miklar afleiðingar

fyrir okkur vegna þess að humarkvótinn sem við vorum með, og þær heimildir sem við vorum að veiða á hverju ári, voru um 25 prósent af heildarkvótanum,“ segir Viðar og heldur áfram:

„Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi hafa ítrekið bent á að það þurfi að auka rannsóknir en það hefur ekki fengist fjármagn í það. Þetta er verðmætur stofn og mikilvægt að fá vitneskju um það hvað veldur því að stofninn hrynur. Þetta kemur mjög illa við mörg fyrirtæki og sérstaklega kannski minni fyrirtæki sem hafa úr minna að mæða.“ ■

Skapa verðmæti úr afurð sem fór áður til spillis

GeoSilica byggir á einstakri hugmynd sem samtvinnar sérstöðu íslenskrar náttúru og heilsubætandi áhrif hráefna hennar á líkamann. Enn fremur varð hugmyndin til út frá verkefni sem sneri að fullnýtingu afurðar sem annars færi til spillis.

GeoSilica framleiðir fimm hágæða 100 prósent náttúruleg veganvottuð fæðubótarefni sem byggja á virkni kísils á líkamann og áhrifum hans á upptöku nauðsynlegra steinefna. Hugmyndin að GeoSilica segir Fida Abu Libdeh, framkvæmdastýra fyrirtækisins, að hafi sprottið upp úr lokaverkefni hennar og Burkna Pálssonar í orku- og umhverfistæknifræði við Háskóla Íslands.

„Upphafspunkturinn var að finna leiðir til að hreinsa kísilinn úr jarðhitavatni og þar með að koma í veg fyrir kísilútfellingar og stíflur í niðurdælingarholum. Einnig myndi það auðvelda nýtingu á vökvænum í binary-kerfi til framleiðslu á rafmagni. Allt eykur þetta nýtingu á auðlindinni og stuðlar að frekari sjálfbærni við framleiðslu,“ segir Fida. Nú, tíu árum síðar er GeoSilica leiðandi fyrirtæki á sínu sviði með einstaka vörulínu.

Fyrirtækið eins og ung barn

Fyrir utan góða hugmynd, þá eru ýmis atriði nauðsynleg þegar kemur að því að koma nýsköpunarfyrirtæki eins og GeoSilica á koppinn. „Það er mjög mikilvægt að hafa þrautseigju, trú á hugmyndina og gott teymi með sér. Það skiptir svo miklu máli

Fida Abu Libdeh, framkvæmdastýra GeoSilica, segir að fyrirtækið hafi verið eins og ung barn fyrstu árin. En með árunum hafi meira jafnvægi komist á milli vinnu og einkalífs. Hún er þakklát fyrir að hafa tækifæri til að fylgja ástríðu sinni á hverjum degi, allan daginn.

FRÉTTABLAÐID/ANTON BRINK

í nýsköpunarfyrirtæki þar sem óvissan er mikil. Það að reka sprotafyrirtæki er langlaup og til þess þarf mikið þol.“

Í byrjun segir Fida ekkert jafnvægi hafi verið á milli einkalífs og vinnu. „Það er alveg rétt sem sagt er, að í byrjun, þá verður fyrirtækið eins og ung barn. Það krefst mikillar athygli til að hjálpa

því að vaxa og dafna. Svo með árunum, þegar fyrirtækið hefur náð ákveðnum vexti, þá kemst aftur jafnvægi á það. En fyrstu árin eru mjög erfið og þá skiptir máli að fá stuðning frá nærumhverfi.

Í dag hefur GeoSilica náð ákveðnum þroska og þar af leiðandi er komið meira jafn-

vægi milli tímans sem ég eyði í vinnunni og einkalífs. En þegar ég tala um GeoSilica þá tala ég eins og það sé barnið mitt en ekki vinnustaðurinn minn. Það finnst mér að vera forréttindi. Í mínum huga snýst þetta meira um að gera það sem okkur finnst vera gaman og höfum ástríðu fyrir, ekki um tímann sem við eyðum heima eða

Við fögnum litlum og stórum sigrum jafn vel, og erum jafn stolt af mistökum okkar og árangri. Við höfum lært mikið í gegnum árin og erum að læra eitthvað nýtt á hverjum degi.

Fida Abu Libdeh

í vinnunni og ég er þakklát fyrir að ég hef tækifæri til að gera það sem ég hef ástríðu fyrir á hverjum degi, allan daginn,“ segir Fida.

Jafn stolt af mistökum og árangri

Að sögn Fidu stefnir GeoSilica að því í dag að vera leiðandi í heiminum í nýtingu á steinefnum í jarðhitavatni til framleiðslu á hágæða heilsuvörum. „Við fögnum litlum og stórum sigrum jafn vel, og erum jafn stolt af okkar mistökum og árangri. Við erum stolt af okkar teymi, vörum, tækni og árangri. Við höfum lært mjög mikið í gegnum árin og erum að læra eitthvað nýtt á hverjum degi.

Ég er samt mjög stolt af nýjustu verðlaununum sem við fengum í sumar, Blaze Inclusion Award. GeoSilica vann The Guardian of Iceland, verðlaun sem er veitt fyrirtækjum sem skilja að það er bein tenging á milli fjölbreytileika, þátttöku allra og umhverfisverndar,“ segir Fida Abu Libdeh að lokum. ■

Vilja vera góð fyrirmynd í greininni

Stofnandi tölvuleikjafyrirtækisins Parity vill auka fjölbreytni tölvuleikja og um leið fjölbreytileika þess fólks sem kemur að gerð þeirra. Tölvuleikurinn Island of Winds kemur út á næsta ári.

Tölvuleikjafyrirtækið Parity var stofnað árið 2017 af Mariu Guðmundsdóttur en hún stofnaði fyrirtækið með það að markmiði að auka fjölbreytni tölvuleikja og um leið fjölbreytileika þess fólks sem kemur að gerð þeirra. „Á næstu árum stefnum við að því að byggja upp sterkt vörumerki í kringum tölvuleikinn Island of Winds sem kemur út á næsta ári. Einnig viljum við styrkja samstarf okkar við íslensk söfn og nýta fleiri hluti þaðan inn í leikina okkar. Samspilunarleikur er svo næstur á dagskrá hjá okkur en ævintýraheimurinn Island of Winds býður upp á endalausa möguleika á nýjum sögum og leikjakerfum.“

Vilja vera sterk rödd

Hún segir Parity stefna á að vera sterk rödd í leikjaheiminum og meðal fyrirtækja í bransanum. „Leikjageirinn þarf meiri fjölbreytileika, bæði í formi teyma en einnig í tölvuleikjunum sjálfum. Tölvuleikir er svo geggjáður miðill og við hjá Parity viljum að enn fleiri fólk úr öllum áttum nýti sér hann.“

Starfsmannahópur Parity er afar fjölbreyttur og byggir á starfsfólki með ólíka menntun og bakgrunn, segir María. „Það er tekur tíma að byggja upp gott teymi. Að hafa teymi sem speglar aðeins sjálfan þig og þínar hugmyndir skapar minni dýpt, þekkingu og flæði hugmynda. Ég ákvað frá upphafi að ráða fólk sem hefði aðra kosti og

„Tölvuleikir eru svo geggjáður miðill og við hjá Parity viljum að enn fleira fólk úr öllum áttum nýti sér hann,“ segir María Guðmundsdóttir, stofnandi og framkvæmdastjóri Parity.

FRÉTTABLAÐID/ANTON BRINK

þekkingu en ég og sé svo sannarlega ekki eftir því, varan sem þú þróar verður sterkari og fjölbreyttari fyrir vikið.“

Fyrirmyndir skipta máli

María segir Parity geta speglað sig í mörgum fyrirtækjum hér heima og erlendis, sérstaklega þegar

kemur að samfélagslegri ábyrgð og jafnrétti. „Sem tölvuleikjafyrirtæki erum við að nýta stöðu okkur og rödd til að breyta þeirri menningu sem getur einkennst meðal tölvuleikjaspilara og í tölvuleikjaframleiðslu. Við tölum líka opin-skátt um að við viljum ráða inn fjölbreyttan hóp af fólki og ég sem

Tölvuleikurinn Island of Winds frá Parity kemur út á næsta ári. Leikurinn sækir innblástur til 17. aldar Íslands.

kvenkyns stofnandi er fyrirmynd sem er því miður ekki enn algeng í bransanum.“

Umhverfið er að breytast

Nýsköpunarumhverfið á Íslandi hefur tekið miklum breytingum undanfarna tvo áratugi en alltaf má gera betur að hennar mati. „Nýjungar sem hafa áhrif status quo taka tíma í þróun og þolinmæði er ekki sterk í DNA okkar Íslendinga. Umhverfið og veðurfarið hefur kennt okkur að grípa gæsina á meðan hún gefst en þetta er að breytast og það er kominn mun meiri skilningur á því að góðar hugmyndir taka tíma í þróun og markaðssetningu.“

Stuðningsaðgerðir skipta máli

Hún segir Rannís, sem meðal annars stýrir Tæknipróunarsjóði, og annað styrkjaumhverfi hafa umbreytt nýsköpunarumhverfinu. „En oft eru þessir styrkir að koma inn um dýrnar mun seinna en fyrirtækin þurfa. Þar hjálpa hraðlar til en þeir mættu einnig vera á fleiri vaxtarstigum fyrirtækja.“ Skattaafsláttur vegna þróunar-

kostnaðar getur gert þar gæfumuninn að hennar sögn og þær stuðningsaðgerðir eru þegar byrjaðar að skila sér í fjölbreyttari þróun á vörum og vexti fyrirtækja. „Umhverfi fyrir fleiri vísisjóði er líka orðið mun betra en við þurfum að hugsa til lengri tíma þegar kemur að nýsköpun, að hugsa aðeins til eins til tveggja ára í senn mun ekki umbreyta nýsköpunarumhverfinu. Við þurfum langtíamarkmið sem við getum treyst á og vaxið með.“

Vantar fleira starfsfólk

Tölvuleikjageirinn mun einnig þurfa mun fleira starfsfólk með mismunandi menntun og sérfræðipækkingu á næstu árum. „Við hjá IGI (Icelandic Gaming Industry) erum að vinna með Samtökum iðnaðarins að því að miðla þessu til stjórnvalda og lausnir okkar felast meðal annars í því að auðvelda ráðningu erlendra sérfræðinga, vinna að starfsþjálfunarumhverfi sem nýtist bæði fyrirtækjum og háskólum en einnig að miðla því til skóla á öllum stigum hvaða störf eru í boði í geiranum.“ ■

Blásuð vindi í seglin

Ársfundur atvinnulífsins

Fyrirtækin okkar í aðdraganda
kjaraviðræðna

Sjáumst í dag!

Ársfundur atvinnulífsins fer fram í dag 29. sept. í Borgarleikhúsinu kl. 15:00.
Fundurinn er snarpar 60 mínútur þar sem við stillum saman strengi í
aðdraganda kjaraviðræðna.

Á meðal framsögumanna eru Katrín Jakobsdóttir, forsætisráðherra, Eyjólfur
Árni Rafnsson, formaður Samtaka atvinnulífsins og Ole Erik Almlid, fram-
kvæmdastjóri Samtaka atvinnulífsins í Noregi (NHO) sem gefur okkur innsýn
í kjarasamningslíkan Norðmanna.

Að fundi loknum gerum við okkur glaðan dag með veitingum og ljúfum tónum.

Fundurinn er opinn öllum og skráning í mætingu eða streymi fer fram á:

sa.is/arsfundur

sa.is

Við hlökkum til að sjá þig.